

Intenzivní chov býků a jak jej dosáhnout

inzerce

Co když se nepovede krmení? Co s méně kvalitními okraji či skrývkami jam? Nejčastější odpověď na farmách zní „to zkrmíme býkům“. Jako by vůbec nezáleželo na tom, čím se býci krmí, jaké z toho mohou následně plynout zdravotní problémy a jaký bude jejich celoživotní přírůstek.

Mezi chovateli masného skotu se ale začínají objevovat farmáři, kteří krmito pro hovězí dobytek hlídají úplně stejně jako to pro krávy s tržní produkcí mléka. Takový farmář nedopusťte, aby šly nekvalitní kousky krmiva do TMR pro býky. V těchto podnicích mají pro býky své vlastní jámy a na porážku posílají hovězí dobytek plemene ČESTR i ve věku 20 měsíců s průměrnou hmotností 750 kg.

Do které skupiny chovatelů patříte vy? Propočítávali jste si někdy ekonomiku chovu? Znáte hmotnost telat, potažmo přírůstek býků v různých fázích výkrmu? A napadlo vás někdy, jak by býci přirůstali, kdybyste je mohli mít po méně kusech ve skupinách? Ano, šlo by to díky včasnějšímu prodeji kusů na jatky a zkrácení tak doby výkrmu například ze stávajících 23 měsíců na 22, a to při dosažení stejné živé hmotnosti – tedy kolem 800 kg. Stačilo by zvýšit přírůstek zhruba o 0,06 kg na den. Pokud tedy budeme chtít dosáhnout finální hmotnost zvířete 800 kg a porodní hmotnost telete bude kalkulována na 35–45 kg, pak pro zkrácení výkrmu o jeden měsíc postačí zvednout průměrný celoživotní přírůstek

z 1,11 na 1,17 kg denně, což je při určité snaze rozhodně dosažitelné. Tím docílíme skutečnosti, že vždy minimálně jeden býk měsíčně doroste do finální hmotnosti dříve a bude jej možné poslat na jatky se staršími býky najednou. Tímto krokem dojde ke snížení počtu býků v kotci a zlepšení jejich přírůstků, stejně tak jako zlepšení welfare. Sníží se také počet nutných porážek alepší se samozřejmě i ekonomika podniku. Hlavní myšlenkou je, že býky, kteří půjdou dříve na porážku, nebude potřeba dále živit, což je velmi důležité, neboť víme, že každý takový býk denně spotřebuje krmivo za 30 Kč a více. Z toho lze vypočítat, že zintenzivnění výkrmu a zkrácení doby výkrmu o jeden měsíc nám uspoří až 900 Kč na každém kusu.

Zintenzivnění výkrmu býků

Jakým způsobem se dá odchov býků zefektivnit? Odpověď je velice jednoduchá – zlepšete využití vaší krmné dávky a pokuste se zvířata zklidnit. Pokud mezi sebou tolik nebojují, mohou lépe přirůstat a také býci ve skupině jsou vyrovnanější. Toho lze docílit podáváním fyto-genických látek,

a to zejména éterických olejů se saponiny, které stačí přidat do již funkční krmné dávky.

Éterické oleje jsou komplexní směsici nestálých (těkavých) sekundárních metabolitů izolovaných z rostlin např. vodní, nebo parní destilací, lisováním a extrakcí těkavými nepolárními rozpouštědly. Éterické oleje bývají proto často spojené s bylinami a kořením. Jsou odpovědné za charakteristické esence a vůně (quinta essentia – hlavní podstata) těchto rostlin, které způsobují převážně terpenoidy. Vyskytují se v květech, plodech, listech, kůře a kořenech. Mají různé účinky na nervovou soustavu, vyměšování trávicích šťáv a podporují chuť k jídlu. Rostlinné éterické oleje proto nabízejí obrovský výživářský potenciál.

Synergické působení éterických olejů

Velký důraz je kladen na používání různých kombinací éterických olejů, protože spojení několika olejů podněcuje jejich účinnost. Tyto směsi mají širší spektrum působnosti, což umožňuje nižší dávkování a tím i menší náklady. Příkladem je účinek thymolu a karvakrolu, který zesiluje anti-

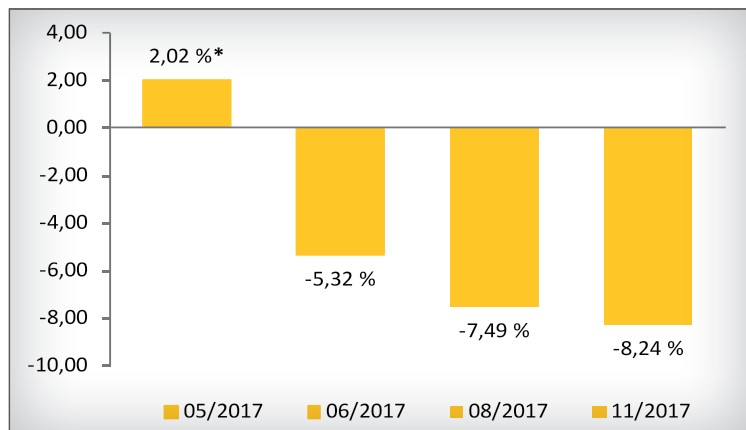
bakteriální aktivity éterických olejů různých chemotypů tymiánu. Stejný jev se projevuje i u tea tree oil a také u karvakrolu a thymolu. Aktivita éterických olejů není dána jen jejich kvantitou (počtem jejich složek), ale i kvalitou (procentickým zastoupením jednotlivých složek).

Saponiny

Saponiny zpomalují tvorbu amoniaku v trávicím ústrojí a exkrementech. Zlepšují integritu střevní výstelky a mikrokulů resorpčního epitelu a tvoří tak komplexy se steroly nacházejícími se v membránách buněk, čímž zvyšují jejich propustnost pro živiny. Saponiny mají imunostimulační účinky (působí na střevní stěnu), zpomalují rozpad bílkovin na amoniak v bachelu a díky tomuto procesu bakterie snáze zabudovávají dusíkaté látky do svého těla, což má za následek více mikrobiálního proteinu pro zvíře.

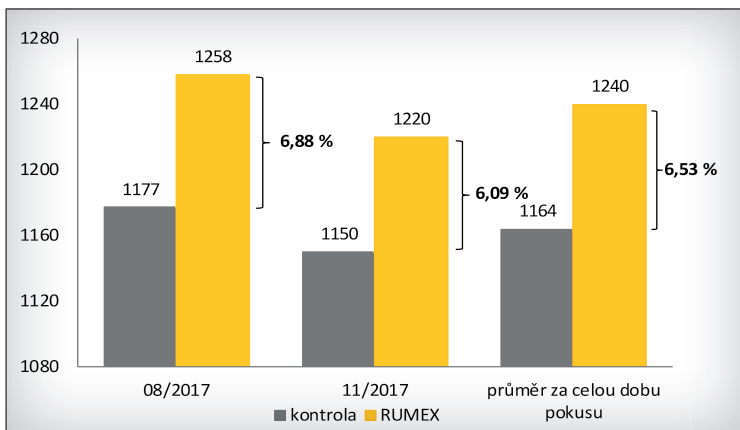
Jedinečná kombinace éterických olejů v přípravku RUMEX

Jak již bylo uvedeno výše, synergické působení olejů má lepší efekt než podávání éterických olejů individuálně.



Graf 1 – Podíl nestrávených zbytků ve výkalech na sítěch (%), porovnání s kontrolní skupinou

*16. 5. nebyl výrobek RUMEX přidán do krmné dávky žádné skupiny



Graf 2 – Vývoj přírůstku (g/kg/den) a srovnání mezi pokusnou a kontrolní skupinou



Foto Gustav Chládek

Proto firma ADDICOO využívá patentovanou kombinaci éterických olejů se saponiny, které mají nejen účinek na zvýšení příjmu krmiva, ale také fungují proti bakteriím, jež v batoru tvoří kyselinu mléčnou. Hovězí dobytek tak přijme více krmiva, posílí pufraci batoru a lépe využije krmivo. Tyto předpoklady potvrdil šestiměsíční pokus na vykrmovaných býcích.

Popis pokusu

Pokus probíhal v období od května do listopadu 2017 (celkem 174 dní) na

dvou skupinách býků plemene český strakatý skot. V pokusné skupině bylo 145 býků o průměrné hmotnosti 430 kg a v kontrolní skupině 139 kusů o průměrné hmotnosti 440 kg. Kontrolní vážení zvířat proběhlo ve třech termínech: před zahájení pokusu, v jeho polovině a poslední vážení bylo uskutečněno na konci pokusu, u obou skupin byla použita stejná standardní krmná dávka. Její složení se lišilo pouze v užití přípravku RUMEX v pokusné skupině, kde byla použita dávka 4 g na kus a den.

Promývání výkalů v kontrolní i pokusné skupině bylo provedeno minimálně u 10 % býků v každé skupině ve čtyřech termínech, a to před zahájením pokusu, 30. den, v polovině a na závěr pokusu. Pokus prokázal pozitivní vliv přípravku RUMEX na proces trávení u býků, došlo zde k postupnému zvyšování rozdílu nestrávených zbytků ve výkalech mezi pokusnou a kontrolní skupinou (viz graf 1). Zpřístupněné živiny býci zhodnotili v přírůstku (viz graf 2), což se projevilo sniže-

ním objemu nestrávených zbytků na sítu.

Během pokusu byl také sledován a vyhodnocen vliv přípravku RUMEX na agresivitu býků a následné nutné porážky.

Vyhodnocení pokusu a závěr

Přidáním přípravku RUMEX do krmné dávky došlo ke zlepšení trávení v pokusné skupině i přes skutečnost, že na začátku pokusu býci v kontrolní skupině lépe trávili a zbytků na sítěch bylo méně. Přírůstek u zvířat v pokusné skupině se díky lepšímu trávení zvýšil zhruba o 76 gramů denně (6,53 %). Bylo vysledováno, že býci v pokusné skupině byli při použití přípravku RUMEX klidnější, docházelo zde k menšímu počtu potyček a počet nutných porážek byl nižší (2 kusy vs. 7 kusů).

Zařazením přípravku RUMEX do krmné směsi můžeme tedy zajistit intenzivní a tím ekonomicky efektivní výkrm býků.

**Ing. Václav Svoboda,
ADDICOO GROUP s. r. o**